

Taloustieteelliset seurat kehittämässä yhteistyötään?

Suomessa toimii kolme varsinaista puhtaasti taloustieteellistä seuraa: Ekonomiska Samfundet i Finland, Kansantaloudellinen Yhdistys ja Taloustieteellinen Seura. Näiden yhdistysten toimeksiannosta professori **Jouko Puhakka** on selvittänyt näiden yhdistysten yhteistyön mahdollisia muotoja.

Nyt ollaan selvästi liikkeellä vakavalla mielellä mikä on mainio asia. Puhakka on laatinut asiasta raportin, joka on luettavissa Taloustieteellisen seuran sivustoilla kuten seuran johtokunnan ehdotuskin (www.taloustieteellinenseura.fi). Sittenkin ne julkaistaan *Kansantaloudellisen Aikakauskirjan* niteessä 1/2007.

Eli kevään kuluessa jo tapahtunee jotakin. Tällaiset tieteellisten seurojen yhteistyökuviot ovat ehdottoman kannatettavia, muillakin alueilla tätä on ilmassa ollut: pyrkimystä siis vahvistaa tieteellisten seurojen asemaa maamme tiedekentässä selkeästi.

Gahmberg Ruotsin Kuninkaalliseen Tiedeakatemiaan

Helsingin yliopiston biokemian professori **Carl G. Gahmberg** on kutsuttu tammikuussa Ruotsin Kuninkaallisen Tiedeakatemiaan (Kungliga Vetenskapsakademien i Sverige, perustettu 1739) jäseneksi. Tämä Tiedeakatemia jakaa mm. fysiikan ja kemian Nobelin palkinnot sekä kansainvälisen Crafoord-palkinnon. Tiedeakatemiaan perustajia oli mm. Carl von Linné.

Professori Gahmberg toimii Suomen Tiedeseuran pysyvänä pääsihteerinä. Hän on toiminut Tieteellisten seurain valtuuskunnan hallituksen jäsenenä vuodesta 1993 ja toimi mm. vuoden 2001 Tieteen päivien järjestelytoimikunnan puheenjohtajana.

Venäjän naiset maailman tasa-arvoisimpia?

Päätöimittäjä **Markku Kangaspuro** kirjoittaa lehdensä *idäntutkimus* 4/2006 teemanumeron "Suku-puoli" pääkirjoituksessaan sukupuolten välisestä

tasa-arvosta Venäjällä. Ja hämmästyttävää luetavaa onkin, mikäli pitäisi uskoa YK:n tuottamia tilastoja – ja samaa ihmettelee aiheesta päätoimittaja Kangaspuro.

YK:n viimevuotisen Inhimillisen kehityksen raportin mukaan "Venäjä on yksi maailman tasa-arvoisimmista maista, sijalla kolme heti Luxemburgin ja Australian jälkeen". Kaikilla muilla raportin mittaamilla alueilla sijaluku sen sijaan oli kaikkien maailman valtioiden joukossa keskikastissa. Yksi selittäjä näyttäisi oleva – yllätys, yllätys – miesten ja naisten elinajan odotteen erot (siis ero viinan kulutuksessa!). Eipä voi olla näkymättä sitten tilastoissakin vaikkakin aika nyrjähtäneellä tavalla.

Kemia-lehti yleistiedelehden suuntaan?

Suomen Kemian Seuran julkaisema *Kemia*-lehti on selvästi suuntautunut yleistajuisempaan suuntaan aiemmasta enemmän tai vähemmän kemianteollisuussuuntautuneesta linjastaan. Viime aikoina huomiota on saanut esimerkiksi Lordi-yhtye mm. lateksiesiintymisasuineen. Mutta vuoden alusta linja näyttäisi siirtyneen yhä enemmän (yleistiede)journalistiseen suuntaan.

Kemiaan vahvasti liittyviä ovat esimerkiksi sellaiset artikkelit kuin "Tauti, viina vai myrky: Mikä tappoi Aleksanteri Suuren?" tai "Murha-aseena maailman tappavin myrky – Kuka surmasi Aleksandr Litvinenkon?" Aikakauslehdessä jälkimmäisen kaltaiset jutut ovat kyllä vaarassa jäädä jälkeen nopeasta päivälehtijournalismista tai sitten tyytyä toistamaan vain jo luettua.

Lisäksi lehdessä on paljon pikku-uutisia koti- ja ulkomailta, nimimerkillisiä ja nimellä tehtyjä kolumneja. On bioenergiasta ja kakkostyyppin diabeteksesta, on hafniumpommia ja kolibakteeri biodieselin tuotannon apuna jne.

Mutta toki lehdessä on enemmän alan parissa työskenteleville kemianteollisuutta ja alan työoloja, kotimaista ja ulkomaista alan politiikkaa, henkilöuutisia ja seurasivuja kuten tietysti asiaan kuuluu.

Tieteellisillä seuroilla on vahvaa potentiaalia kehittää omista julkaisuistaan omien alojensa keskeisiä kansallisia yleistiedelehtiä. Ja useilla aloilla näin onkin. Ainakin joillakin suuremmil-

la tai laajemman yleisön ehkä "helpostikin" tavoittavilla aloilla maahan epäilemättä mahtuisi yleistajuisempiakin tiedelehtiä, kuten vaikkapa *Tähdet ja avaruus* tai *Hiidenkivi*.

Helppoa se ei ole. Ei ole varmaan *Kemia*-lehdellekään.

Lehti ilmestyy kahdeksan kertaa vuodessa. Vuoden ykkösnumeron pääkirjoituksessaan päätoimittaja **Leena Laitinen** kirjoittaa, että "Pienikin toimitus pystyy tuottamaan laadukasta lehteä, kun sillä on tukenaan ensiluokkainen avustajaverkosto." Me kaikki tiedelehtien ystävät jäämme tarkkailemaan tilannetta.

Ja sitten on toisenlainenkin lehti

Filosofi, dosentti **S. Albert Kivinen** antoi minulle viime vuoden lopulla Suomen Oppihistoriallisen Seuran kokouksessa filosofien julkaiseman satunnaisesti ilmestyvän *Camenes*-lehden uusimman niteen nro 16 (2006).

Lehden päätoimittaja **Ilpo Halonen** aloittaa pääkirjoituksensa: "Suurelta yleisöltä on ehkä jäänyt huomaamatta yksi merkkipäivä: runsas neljännesvuosisata sitten 7.2.1979 pidettiin Fazerin kahvilassa Kluuvikadulla Camenes-yhdistyksen perustava kokous." Halonen oli epäilemättä realistinen: oletettavasti jäi muilta kuin alan harastajilta huomaamatta!

Halosen mukaan näin aloitti "epäsäännöllisen ilmestymisensä Suomen johtava filosofinen aikakauslehti".

Kiinnostava huomio: perustavassa kokouksessa oli läsnä neljä henkilöä: **Pia Wirtakallio, S. Albert Kivinen, Tuomo Aho** – ja **Kari Enqvist**.

Ei yhdistyksestä kyllä mitään massayhdistystä edelleenkaan ole tullut. Yhdistyksen johtokunnassa ovat vaikuttaneet aikansa ja nykyisinkin sellaisia nimiä kuin **Ilkka Niiniluoto, Esa Saارين** ja **Ghita Holmström-Hintikka**. Alkuun lehti ilmestyi suorastaan useinkin, mutta sanottavan käytyä ilmeisesti aina vain vaikeammaksi ja sanotun sulattelun yhä enemmän aikaa vieväksi, on edellisen niteen ilmestymisestä ehtinytkin kulu jo kymmenisen vuotta.

Tuorein nide 16 keskittyy pääosin Erik Steiniukseen.

Merkittäviä kirjoja oikein urakalla

Vuoden vaihteessa ilmestyi suomalaisittain hämentävän massiivinen ja kunnianhimoinen kirja *Mieli ja aivot – Kognitiivisen neurotieteen oppikir-*

ja (toim. **Heikki Hämäläinen, Matti Laine, Olli Aaltonen ja Antti Revonsuo**). Julkaisijana kirjalla on Turun yliopiston Kognitiivisen neurotieteen tutkimuskeskus. Siis suomalainen kustantaja, laaja teema ja itse näyttävä yliopistollinen oppikirja suomeksi.

Kunnioitettava saavutus. Tarkoitus on siis esitellä koko kognitiivisen neurotieteen perusta ja menetelmät. Kirjoittajia teoksessa on kaikkiaan 62. Tämä ei helpottanut vapaan arvioitsijan löytäjää kirjalle. Vaan löytyi – ja aika moni epäilemättä odottelee arviointia.

Toinen merkkiteos puolestaan ilmestyi Mikael Agricolan muistovuoden kannustamana helmikuun lopulla. **Simo Heinisen** massiivinen suurtyö *Mikael Agricola – Elämä ja teokset* (Edita). Agricolan osalta Heinisen teos ei jää ainokaiseksi, lisäksi on tulossa: myös esimerkiksi **Anna Perälältä** ja **Kari Tarkiaiselta** on tulolla omat tutkimuksensa Agricolasta.

Helmikuun lopulla puolestaan SKS julkaisi Suomi–Arabia-sanakirjan, kokoajana **Mahmoud Mahdy Abdallah** ja toimituskunnan puheenjohtajana professori emeritus **Heikki Palva**. Sanakirja sisältää kaikkiaan 46 000 hakusanaa, niin yleiskielen ajantasaisen sanaston kuin liike-elämän ja tekniikan sanastoa.

Oma erikoisuutensa: Tähtitieteellinen yhdistys Ursa julkaisi jo kolmannen painoksen jo klassikoksi kohonneesta **Richard P. Feynmanin** kirjasta "*Laskette varmaankin leikkiä, Mr. Feynman*". Feynmania pidetään eräänä 1900-luvun merkittävimmistä fyysikoista.

Erikoinen kirja?

Kovasti vähintäänkin uteliaisuutta sen sijaan herättää kirja *Kirjoituksia neroudesta – Myytit, kultit, persoonat* (toim. Taava Koskinen, julk SKS). Lehdistöiedotteen mukaan nimittäin "Kirjassa sovelletaan feministisiä, jälkistrukturalistisia ja queer-teoreettisia tulkintoja" nerousproblematiikan selvittelyyn.

Tieteen päivien artikkeleita julki

Muistutukseksi kaikille Tieteen päivien esitysten ystäville, joilta moni mahdollisesti kiintoisa esitys meni ohjelman runsauden vuoksi ohi: esityksiä voi seurata tallenteina osoitteessa <http://video.helsinki.fi>.

Tieteessä tapahtuu julkaisee vuoden 2007 aikana n. 25 artikkelia, jotka perustuvat päivillä pidettyihin

esityksiin. Lisäksi Tieteen päivien aikana ilmestynyt *Tiede*-lehti (1/2007) julkaisi viisi päivien esityksiin perustuvaa artikkelia. Lisäksi yksittäisiä artikkeleita julkaistaan eri tutkimuslaitosten omissa yleis-tajuisissa lehdissä tai julkaisusarjoissa.

Laajemmin päivien antia julkaistaan aikanaan myös omana kirjanaan.

Tapahtuu seuraavassa lehdessä

Seuraava *Tieteessä tapahtuu* -lehti (3/2007) ilmestyy huhtikuun alkupuolella. Lehdessä julkaistaan jälleen useita Tieteen päivien antiin pohjaavia artikkeleita: esimerkiksi teemasta "Uskontojen rajat" sekä teemasta "Kenen oikeuksia turva-

taan kansainvälisellä lailla". Muissa lehden kirjoituksissa pohditaan lisäksi mm. jäätiköiden ja merivirtojen roolia ilmastonmuutoksen muok-kaajina.

Kirjoista arvioinnin kohteeksi päässevät mm. Tatu Hirvosen ja Esa Mangelojan *Miksi kolmas hampurilainen ei tee onnellisemmaksi?*, Jari Ojalan ja kumppaneiden toimittama *The Road to Prosperity. An Economic History of Finland*, Garret G. Faganin toimittama *Archaeological Fantasies. How pseudoarchaeology misrepresents the past and misleads the public*, Tero Halosen ja Laura Aron toimittama *Suomalaisten symbolit*, Timo Niitemaan *Tiedettä ihmisen mitalla*, Raimo Jussilan ym. toimittama *Tieto kirjaksi* ja Tom Standagen *Kuusi la-sillista historiaa*.

Jan Rydman

TIETEELLISTEN SEURAIN VALTUUSKUNNAN VUOSIKOKOUS

tiistaina 20.3.2007

Tieteiden talo (Kirkkokatu 6, Helsinki)

OHJELMA:

Klo 11.00 Tilaisuuden avaus:
puheenjohtaja **Ilkka Niiniluoto**

Tieteellisten seurain valtuuskunnan
satavuotisrahaston apurahat

Klo 11.15 Sitran yliasiamies **Esko Aho**:
Eurooppalaisen innovaatiopolitiikan haasteet

Klo12–13 Tauko

Klo 13.15 Tieteellisten seurain valtuuskunnan vuosikokous jäsenseuroille

Ennakoilmoittautumiset 15.3.2007 mennessä:
puh. (09) 228 69 221 tai sähköposti info@tsv.fi